

A v srdci láska

Favel Parrettová

*Praha a Melbourne. Dvě sestry na opačných koncích
světa, dvě poloviny jedné rodiny.*

Některá pouta jsou pevnější než železo...

Eva a Máňa – jednovaječná dvojčata, dvě poloviny jednoho srdce. Stačí jediný osudný dotek velkých dějin v roce 1938 a odstředivá síla sestry navždy rozdělí. Jejich vazba se ale nepřetrhne. Vyprávěním jejich vnoučat vzniká komorní rodinný příběh z Prahy a z Melbourne 80. let.

Jemný příběh Favel Parrettové je poklonou silným ženám, které všechno unesou a za všech časů udrží rodinná pouta. Je milou a mnohdy úsměvnou vzpomínkou na dobu druhé poloviny minulého století, vyprávěnou z perspektivy šťastného dítěte obklopeného láskou. Knížka je i poctou Černému divadlu Jiřího Srnce, které nejen za totality vnášelo barvy do černočerné tmy.

„Úžasná kniha od úžasné autorky – jako by ji Parrettová napsala ve spolupráci s Cormakem McCarthym a Davidem Vannem. To si prostě nemůžete nechat ujít.“

– Sunday Times

„Skvěle napsaný a upřímně dojemný román plný emocí.“

– The Age

„Báječný příběh vyprávěný tak poutavým stylem, že se od něj nejde odtrhnout.“

– Sydney Morning Herald

„Dojemné a skvěle napsané.“

– Maxine Beneba Clarke, spisovatelka

„Zdrcující a krásné.“

– InStyle

„Tak reálné a uvěřitelné – kniha, která vás naprosto odrovná.“

– Robert Drewe

Favel Parrettová

A v srdci láska

Favel Parrettová

**A v srdci
lásk**

Přeložila Slavěna Brownová

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

*Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.*

There Was Still Love © Favel Parrett, 2019

First published by Hachette Australia

Translation © Slavěna Brownová, 2020

Czech edition © Grada Publishing, a. s., 2020

All rights reserved.

ISBN 978-80-7625-500-5 (ePub)

ISBN 978-80-7625-499-2 (pdf)

ISBN 978-80-7625-145-8 (print)

Pro D. K. – mou lásku

A pro mé prarodiče – Mitzi a Billa,
kteří byli ti nejlepší lidé na světě.

Obsah

Kufřík 11

MELBOURNE 1980 13

LUDEK KVETEN 1980 21

PRAHA 1980 27

ALENA BREZEN 1968 73

MELBOURNE 1980 75

VILEM ZARÍ 1942 109

PRAHA 1980 113

EVA 21. SRPNA 1968 139

MELBOURNE 1980 141

MAÑA 28. ZARÍ 1938 157

PRAHA 1980 163

KOUZELNÍK 1978 183

TÁBOR 1981 185

MELBOURNE 1981 191

DVOJČATA 1921 207

BALÍČEK KARET 209

POZNÁMKA AUTORKY 213

PODĚKOVÁNÍ 215

KUFŘÍK

Kam oko pohlédne, všude jsou zavazadla. Celá země je jimi zasypaná. Zahlédnete je ve vlacích i na vozících, některá jsou dokonce připevněná na střechách autobusů. Na cestách je nosí ženy i muži, ale tahají se s nimi i děti. Tu a tam leží nějaké to opuštěné v příkopu nebo se rozbité válí pod schodištěm.

Lidé si nesou své hnědé kufříky.

Uvnitř je jen to, co dokážou pojmout. Teplé oblečení, fotografie nejbližších, milovaná kniha. Nesou si svůj kufřík do domnělého bezpečí, zatímco doufají, že najdou místo, kde ho budou moci položit na zem a vybalit.

Člověk sám se musí stát takovým hnědým kufříkem.

Uzavřít se pevně do sebe a chránit si svůj nejpotřebnější osobní majetek – vše, co člověk dokáže pojmout. Své srdce, svou mysl, svou duši. Je třeba stát se kufříkem a snažit se nemyslet na domov.

MELBOURNE

1980

S toupáme po schodišti a naše kroky se rozléhají domem. Babička mě drží za ruku.

Pst, potichu! Dědeček spí.

Byt ve třetím poschodí, těžké dřevěné dveře a uvnitř vůně tabáku z dýmky a upečených koláčků. Domov.

Sundej si kabát – pověš ho na věšák. Zuj si boty – polož je na botník. Obuj si bačkory. Moje jsou červené, babiččiny modré. Děda má bačkory hnědé, ale teď jsou v pokoji, kde spí.

Předsíní kolem babiččiny ložnice, dědovy ložnice, kolem koupelny se zelenými kachlíky, do malé světlé kuchyně. Babička pokládá na stůl látkovou tašku s nákupem. Je kyticovaná. Když je prázdná, dá se složit do malé kožené taštičky a zapnout na zip. Je to dobrá taška a hodně toho unese. Pochází z Československa.

Vybalím nákup. Tři housky. Šest plátků švýcarského sýra zabaleného v papírovém obalu. Stejně jako šest koleček měkkého salámu. Bochník žitného chleba s kmínem. Sklenice okurek od Novy. Kulatá zeleno-černá plechovka – tabák pro dědu.

Babička natočí vodu do konvice a postaví ji na sporák. Škrtne zápalkou a plamen na hořáku modře blafne. Je cítit nasládlý pach plynu. Babička zápalku sfoukne a poté ji v prstech rozlomí a obě části vhodí do skleněného popelníku. Je plný sirek – polovina jich je čistá, polovina zčernalá a ohořelá.

Slyším spláchnutí záchodu. Dědeček je vzhůru.

Babička nasype lžici čaje do naleštěného čajníku. Usměje se na mě a začne si zpívat.

Tři – dva – jedna,
zeď, okno, střecha,
v kuchyni je blecha.
Babička ji chytila,
čajíček z ní vařila.
Blecha skáče z konvice,
křiku plná světnice.
Dědu svědí zadnice.

Poslední verš už zpívám s ní a přesně v ten moment děda otvírá dveře a vchází do kuchyně. Má na sobě bílé tílko a pruhované kalhoty od pyžama, na nohou hnědé bačkory – jeho tvář je ještě opuchlá spánkem. Směju se jeho bláznivě přeleželym vlasům a tomu, jak vždycky vypadá překvapeně, že je naživu.

Posadí se vedle mě k zelenému stolu a poplácá mě po hlavě.

Babička uvaří čaj.

*

A v srdci láska

Cestuju vesmírem – daleko od Země – nic tu není, jen tma a vzdálené světlo jasných hvězd. Ale teď ji vidím, je na dohled – světle modrá planetka. Neptun.

Hraje flétna. Slyším znít klávesy celesty.

Letím rychleji, pohybuju se velmi rychle, planeta je větší, jasnější a pak už je jen modro.

Slyším zpěv vysokých hlasů, sen mě volá – vtahuje mě dovnitř. Natáhnu ruce, rozevřu prsty. Blíž a blíž – snažím se dotknout jejího povrchu, ale zase slyším hru na celestu a Neptun začíná mizet. Stává se průhledným, průsvitným a moje ruka jím prochází.

Zpěv je stále jemnější a tišší, až už rozdíl mezi zvukem a tichem nelze rozeznat.

Krajkové záclony propouštějí dovnitř světlo. Hodiny na zdi tikají.

Sedím na obrácené stoličce – mé raketě. Jsem uzavřená v trojúhelníku tří dřevěných noh s kovovým koncem, jako by to byly antény.

Páska se na konci kazety rychle přetáčí, až se s cvaknutím zastaví. Vše je nehybné. Konferenční stolek, televize nahoře zdobená krajkovou dečkou, pohovka pod velkým špaletovým oknem, plynový krb i římsa nad ním, záramovaná tapiserie města daleko odsud – s mosty a řekou, s hradem a tmavou oblohou.

Byt ve třetím poschodí.

Můj celý svět.

Děda zhluboka oddychuje. Usnul v křesle. Vstanu a podívám se na něj. Je tak klidný, tvář má spánkem

vyhlazenou, jeho paže spočívají na klíně. Nechci ho vzbudit, ale on otevře oči.

„Malá liško,“ osloví mě.

To jsem já. *Malá liška.*

Děda se napřímí, vyklepe fajfku do popelníku – ob-
sah je šedý, dávno vyhořelý.

„Už to dohrálo?“ zeptá se a já přikývnu.

Jde o druhou stranu kazety – tu nejlepší. Saturn,
původce vysokého věku; Uran, kouzelník; Neptun,
mystik – moje nejoblíbenější planeta a *naše* nejoblí-
benější skladba. Děda si myslí, že celesta je kouzelný
nástroj a já se ji vždy snažím v každé skladbě rozpo-
znat. *Planety* Gustava Holsta.

Babička volá z kuchyně. Oběd je hotový. Děda vsta-
ne a protáhne si záda. Chytne mě za ruku. Jdeme spo-
lu do kuchyně na jídlo. Máme housku s plátkem sýra
a salámu. Vedle leží kyselé okurky. Jedna je pro mě,
jedna pro babičku a jedna pro dědečka.

Stříbrné mince ve sklenici. Ve staré sklenici od naklá-
daných okurek.

Ty okurky od Novy byly nejlepší. Poté co spadla že-
lezná opona, jsme si nedokázali představit, že už je
nikdy nebudeme mít.

Nikdy jsem nenašla takové, které by se svou chutí
vyrovnaly těm československým značky Nova – a to

A v srdci láska

ani zdaleka. Každý den jsem mívala jednu k obědu a vždycky jsem si ji nechala na konec, až po housce. Potom mi totiž její chuť v ústech vydržela déle. Když někdy babička usnula v křesle, děda jednu vylovil ze sklenice a u otevřené lednice ji rychle zchroupal. Opravdu ty okurky zbožnoval.

Ale okurky u nás byly pečlivě rozpočítané a na příděl. A počítal se každý padesátník.

Pozdě odpoledne dědeček probíral mince, než se začal připravovat do továrny na noční. Pracoval jako hlídač. S sebou si bral večeri – dva plechové talířky obrácené proti sobě jako mušle. Babiččinu kuchyni, spoustu másla, soli a smažení, mňam.

Babička s dědou si schovávali padesátníky na letenky. Podařilo se jim je koupit jednou za čtyři roky, někdy za tři, pokud byli opatrní a hodně šetřili.

Koupili si ty nejlevnější letenky.

Na tu nejdelší cestu.

V malé tmavé cestovní agentuře v Elizabeth Street, vedle starého tržiště, kde to páchlo po masu, sýru a rybách, vytáhl nějaký Řek knihu s letenkami, aby si ji dědeček mohl prostudovat. Babička mě držela za ruku.

Melbourne–Singapur

Singapur–Atény

Atény–Frankfurt

Frankfurt–Praha

Čtyřicet dva hodin.

Dědeček létání nenáviděl. Měl klaustrofobii, během letu popocházel, potil se a snažil se kouřením fajfky uklidnit. Potom co kouření v letadle zakázali, se to ještě zhoršilo. Musel se prát se svým naléhavým nutkáním rozbít okno, otevřít nouzové dveře a vyskočit ven. Bojoval, aby to vydržel. Někdy si myslel, že začne křičet, ale nikdy to neudělal. Pokaždé to zvládl. Tak moc chtěl domů.

LUDĚK

KVĚTEN 1980

Holubi – v tomhle městě je pět set milionů holubů. Kadí na všechno. Na sochy, na hlavy všech těch svatých z kamene. Slavné historické osobnosti jsou celé od holubího trusu. Kdysi se jeden holub vykadil babičce na hlavu. Tohle se žádnému holubovi stát nemůže. Holub je hrozně rychlý, pobíhá sem a tam a hovínko ho nikdy nezasáhne.

Je neviditelný. To je jeho super schopnost.

Může lítat ulicemi a pohybovat se vám před očima, aniž byste si ho všimli.

Může přímo vklouznout do baldachýnu mraků, které nad městem leží – strach je mu cizí.

Luděk je svobodný.

A všechno vidí.

Mladá dívka v těsné žluté sukni fouká na náměstí bubliny – malé duhové koule světla.

Dvě holčičky se stejně dlouhými vlasy se snaží bubliny rukama prasknout. Piští, smějou se – praskají je svými červenými dlaněmi, které mají celé ulepené. Ale některé bubliny jim uniknou, vznesou se vzhůru a vyletí nad město. Letí s ptáky, kteří se dívají dolů na zem. Možná že některé z nich dokonce zvládnou přeletět řeku. To ale Luděk neví. Tak daleko nevidí.

Hodiny na věži odbíjejí – jednou, dvakrát –, Luděk cítí každý úder přímo uvnitř břicha. Úplně to s ním zatřese. Třikrát, čtyřikrát. Bim-bam. Je pět. Den mu šedne přímo před očima. Nemá být na téhle straně – tak daleko od domova. A jemu zbývá už jenom hodina na to, aby vyběhl schody zpátky do bytu. Jedna drahocenná hodina.

Proběhne věží až na most, který se už se hemží pracujícími – muži v oblecích, ženami v sukních, v jar-ních kabátech, s kabelkami, brašnami, ve střevících, v botách. Dva staříci už jsou opilí, zakopávají o své vlastní nohy. Blázni. *Běžte domů, nepleťte se mi do cesty!*

Luděk se šikovně proplétá davem. Sochy na mostě zná nazpaměť. Každou si pojmenoval a v běhu na ně pokřikuje.

„Hej, Tlustochu! Nazdar, Hlupáku! Ahoj, Pitomče! Hola hej, Ospalče! Těpic, Hrbáči! Nazdárek, Šilhavče!“

Jediná socha, která se mu líbí, je dáma se špičatou korunou, proto na ni nikdy nekřičí a neuráží ji.